

Kosovo i l'aliat americà

El Tribunal Internacional de Justícia de les Nacions Unides ha considerat que la independència de Kosovo, declarada l'any 2008, no vulnera la legalitat internacional. El paper dels Estats Units en tot el procés ha estat clau.

Bill Clinton és tot un heroi per als kosovars, com ho mostra l'estàtua d'aquest expresident dels Estats Units que presideix una de les principals avingudes de Pristina, la capital de Kosovo. La devoció dels kosovars pels nord-americans, constatable per la gran quantitat de banderes americanes que es veuen per tot el país, és, de fet, plenament justificada. L'any 1999, amb Clinton a la presidència, els Estats Units van forçar la intervenció de l'OTAN per acabar amb l'ocupació militar dels serbis a Kosovo. Tot i que aquest país fou convertit inicialment en un protectorat internacional, la intervenció militar ha estat considerada el preludi d'una independència que va arribar de forma efectiva el febrer del

2008. No és gens estrany, per tant, que el vicepresident Joe Biden reafirmés el compromís dels Estats Units amb Kosovo el dia abans de la important resolució que va adoptar el Tribunal Internacional de Justícia de les Nacions Unides. El 22 de juliol propassat aquest tribunal va considerar que la declaració d'independència de Kosovo no vulnera cap llei internacional i va rebutjar, per tant, la reclamació presentada pel govern serbi.

La Unió Europea, en canvi, ha rebut la resolució del Tribunal Internacional amb algunes diferències. Si bé la majoria dels vint-i-set estats membre reconeixen Kosovo com a nou estat, un grup format per cinc països —Eslòvaquia, Romania, Xipre, Grècia i Espanya— con-

tinua sense acceptar la independència dels kosovars, cosa que també fan altres països de fora de la UE, principalment Rússia i la Xina. A grans trets, la majoria d'aquests països argumenten que no hi ha raons per a reconèixer un país que no reuneix els criteris bàsics per a ser un estat. Els detractors consideren que Kosovo és, de fet, un país en fallida, dominat pel crim organitzat i per un règim corrupte, basat en el clientelisme, que intimida la societat civil i l'oposició. Segons aquesta opinió, la comunitat internacional fa els ulls grossos davant tot això en benefici d'aconseguir l'estabilitat als Balcans.

Ara bé, en el rerefons de tot plegat hi ha el temor que la independència de Kosovo, sobretot ara que ha estat reconeguda per una instància internacional de gran rellevància, pugui tenir repercussions a escala més àmplia. En aquest sentit, a Rússia li preocupen els moviments separatistes d'algunes repúbliques caucàsiques, principalment Txetxènia, de la mateixa manera que la Xina no tolera les reivindicacions dels tibetans o dels uigurs. Així mateix, Grècia i Xipre no reconeixen Kosovo perquè temen que la República Turca de Xipre del Nord pogués seguir el seu exemple.

Una cosa semblant passa a Espanya, on el govern de Madrid assegura, com fan els serbis, que no accepta la inde-

Imatge aèria de la base de Bondsteel, a Kosovo.

Un Guantánamo en petit

El camp de Bondsteel és una de les bases militars dels Estats Units més grans d'Europa, amb una capacitat per a set mil soldats. Fou construïda en acabar la guerra el 1999 i està equipada amb tota mena de facilitats, com cinemes, gimnasos i, fins i tot, es diu que té el millor hospital de Kosovo. L'any 2005, l'exèrcit dels Estats Units va ser criticat per utilitzar aquesta base com a centre de detinguts, cosa que va motivar que el responsable de Drets Humans del Consell d'Europa, Álvaro Gil-Robles, el definís com a una petita còpia de Guantánamo.

Uns kosovars celebren el reconeixement de la independència, per part de la justícia internacional, passejant per Pristina amb banderes albaneses, el 22 de juliol passat.

pendència dels kosovars per respecte a la resolució 1244 de les Nacions Unides, que va deixar Kosovo sota la protecció de l'ONU i va reafirmar la seva pertinença a Sèrbia. Per a molts resulta estrany, si més no, que el govern espanyol insisteixi a dir que els casos de Catalunya o el País Basc no són equiparables a Kosovo i que, alhora, es quedi completament al marge de la posició dominant dins la Unió Europea. L'actitud espanyola, de fet, contrasta amb la que han adoptat altres països als quals, amb arguments semblants, els podrien inquietar els moviments separatistes. És el cas, per exemple, del Canadà, de Bèlgica, del Regne Unit o de Turquia, per als quals les reivindicacions de quebequesos, flamencs, escocesos o kurds, respectivament, no han suposat cap impediment a l'hora de reconèixer la independència de Kosovo.

L'amic americà. Els kosovars són molt conscients que no serien independents sense el suport dels Estats Units; un país que, de fet, ha dedicat molt esforç i diners a aquesta qüestió. És per això que el suport a Kosovo ha generat tota mena d'explicacions. Una de les més esteses és que els Estats Units van decidir intervenir als Balcans per poder-hi instal·lar una base militar: el camp de

Bondsteel. Segons aquesta idea, aquesta base militar hauria estat construïda per a garantir la seguretat de l'oleoducte conegut com a AMBO (Albanian, Macedonian, Bulgarian Oil Corporation), projectat el 1993 per a transportar petroli des de la mar Càspia. Un dels principals defensors d'aquesta teoria és Chalmers Johnson, antic col·laborador de la CIA i actualment professor de la Universitat de San Diego, a Califòrnia, que ho explica amb detall en un dels seus llibres: *The Sorrows of Empire*. Curiosament, l'any 1999, poc abans de l'inici dels bombardeigs de l'OTAN a Sèrbia, el diari *The Washington Post* es preguntava si la inestabilitat a l'Orient Mitjà obligaria els Estats Units a instal·lar bases militars als Balcans per assegurar el subministrament de petroli de la mar Càspia.

Una de les darreres explicacions de l'interès dels Estats Units per Kosovo té a veure amb l'escut antimíssils. Així, Piotr Iskanderov, investigador de l'Institut de Ciències Eslaves de Moscou i expert en els Balcans, explicava en el Fons de Cultura Estratègica, un portal d'informació rus, que les intencions dels Estats Units eren instal·lar una bateria antimíssils a Kosovo. Iskanderov citava com a font Riki Ellison, fundador de la Missile Defense Advocacy Alli-

ance, una organització privada nord-americana que té per objectiu difondre entre l'opinió pública la necessitat de construir un escut antimíssils a Europa. Segons Ellison, tot i la renúncia feta pel president Barack Obama el setembre del 2009 d'instal·lar bateries antimíssils a Polònia i a la República Txeca, la intenció dels Estats Units és allunyar aquest projecte de la frontera russa i construir-lo, amb molta probabilitat, a la base militar de Bondsteel.

En canvi, segons el setmanari britànic *The Economist*, tot plegat no són més que teories conspiratives. En un article publicat el febrer passat, aquest setmanari deslligava les bases militars del transport de petroli i explicava que, a pesar que hi hagi gent que pugui pensar que la base de Bondsteel va ser construïda per protegir l'oleoducte AMBO, la realitat és que setze anys després de projectar-se encara no s'ha començat a construir. Segons *The Economist*, ara per ara hi ha deu mil soldats de l'OTAN a Kosovo, dels quals només 1.400 són nord americans, de manera que quan el nombre total de soldats internacionals es redueixi a 2.300, tali com ha estat anunciat, la base de Bondsteel podria tancar-se definitivament.

Xevi Camprubí